



Länsstyrelsen  
Värmland

# Uppfattningar om rovdjur och rovdjursförvaltning

- en undersökning till boende i jaktområden för  
licensjakt på varg i Örebro och Värmlands län 2017



Publ nr 2018:03  
ISSN 0284-6845

Foton: Länsstyrelsen Värmland, omslagsbild viltspår i snö.  
Rapporten är sammanställd av Ida Classon, Länsstyrelsen Värmland och  
Susanna Gustavsson, Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad  
010-224 70 00, [www.lansstyrelsen.se/varmland](http://www.lansstyrelsen.se/varmland)

Länsstyrelsen i Örebro län, Stortorget 22, 701 86 Örebro  
010-224 80 00, [www.lansstyrelsen.se/orebro](http://www.lansstyrelsen.se/orebro)

## Sammanfattning

I denna rapport redovisas svaren från enkäten riktade till boende i områdena för licensjakt på varg i Örebro och Värmlands län 2017. Syftet var bland annat att undersöka hur invånarna påverkas av att leva nära rovdjur, hur man ser på olika viltarter och olika förvaltningsåtgärder samt effekten av licensjakten på olika faktorer. Enkäten fick en mycket låg svarsfrekvens, endast 163 av de 1000 tillfrågade besvarade undersökningen. Detta gör att resultaten endast kan ses som en del i ett större arbete att undersöka uppfattningar kring rovdjur hos boende i områden för licensjakt på varg. Fler liknande undersökningar behövs för att kunna dra mer djupgående slutsatser.

De sammanlagda enkätsvaren från båda jaktområden visade bland annat följande:

- Boende i Loka och Brattfors jaktområde tycker generellt väldigt lika om rovdjur och rovdjursförvaltning.
- De flesta känner sig otrygga med att ha rovdjur i närheten av där de bor.
- Majoriteten av de som deltog i undersökningen anser att deras vardag påverkas av att det finns varg i området. Oron för tamdjurs säkerhet har ökat, likaså åtgärder för att öka tamdjurens säkerhet. Majoriteten har även minskat sina friluftaktiviteter.
- Möjligheten att uppleva älg, rådjur, kronhjort, lodjur, kungsörn och skogshöns (orre/tjäder/järpe) upplevs som positivt av majoriteten.
- Varg och vildsvin upplevs av majoriteten som negativt att uppleva och se.
- De flesta ogillar att ha varg och björn i sitt närområde medan man gillar att det finns kungsörn och varken ogillar eller gillar att det finns lodjur.
- Majoriteten tycker att det borde finnas färre vargar.
- De vanligaste informationskällorna man använder sig av för att få information om stora rovdjur var familj och vänner eller TV.
- Att jaga rovdjur och att sätta upp rovdjursavvisande stängsel är majoriteten positiva till som åtgärd för att förhindra att rovdjur orsakar problem medan man är negativ till att flytta bort rovdjur.
- Att begränsa rovdjurens antal och utbredning med jakt tycker de svarande är mest acceptabelt för att minska risken för angrepp på tamdjur och när rovdjur sökt sig in i tätbefolkade områden.
- En övervägande andel av de som svarade på enkäten anser att vargpopulationen bör kontrolleras med hjälp av licensjakt.
- Den genomförda licensjakten har inte påverkat majoriteten av de svarande eller förändrat deras vardag.

Innehåll

<b>1</b>	<b>Inledning .....</b>	<b>1</b>
1.1	Bakgrund .....	1
1.2	Förvaltning av de stora rovdjuren .....	1
1.3	Förekomst av rovdjur i Örebro och Värmlands län .....	2
1.4	Syfte med undersökningen .....	2
<b>2</b>	<b>Metod .....</b>	<b>2</b>
<b>3</b>	<b>Resultat .....</b>	<b>2</b>
3.1	Att leva nära stora rovdjur .....	3
3.2	Synen på rovdjur och annat vilt.....	5
3.3	Informationskällor .....	8
3.4	Jakt och andra förvaltningsåtgärder.....	9
3.5	Licensjakten på varg 2017 .....	12
<b>4</b>	<b>Diskussion .....</b>	<b>14</b>
4.1	Att leva nära stora rovdjur .....	14
4.2	Synen på rovdjur och annat vilt.....	15
4.3	Informationskällor .....	16
4.4	Jakt och andra förvaltningsåtgärder.....	16
4.5	Licensjakten på varg 2017 .....	17
4.6	Studiens begränsningar .....	17
4.7	Slutsatser .....	17
<b>5</b>	<b>Referenser .....</b>	<b>18</b>

# 1 Inledning

## 1.1 Bakgrund

En del av Länsstyrelsens uppdrag handlar om att genomföra regeringens politik i vilt- och rovdjursfrågor efter lokala förutsättningar. För att kunna förvalta rovdjursstammarna efter lokala förutsättningar behöver Länsstyrelsen ha kunskap om vad invånarna i länet tycker om de stora rovdjuren och förvaltningen av dem.

Undersökningar kring svenskars attityder till rovdjur har genomförts på nationell skala av Sveriges Lantbruks Universitet återkommande sedan år 2004 (Ericsson & Sandström, 2005; Sandström & Ericsson, 2009; Sandström m.fl. 2014). I dem har dock inte Örebro län inkluderats alls och Värmlands län endast år 2014. Som en del av länsstyrelsens arbete med att följa tillståndet i länet har Länsstyrelsen därför under sommaren 2016 och 2017 skickat ut enkäter som handlar om rovdjur och Länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltning till olika berörda grupper.

Syftet med undersökningarna var att undersöka gruppernas attityder till rovdjur och att leva nära dem samt hur de upplever att rovdjuren påverkar vardagen.

En enkät till boende i ett område som berördes av licensjakt på varg i Örebro län 2015 fick under sommaren 2016 en enkät där det bland annat framkom att närvaro av varg påverkade de boende i vardagen, att de var oroliga för sina tamdjur och att de såg det som negativt eller neutralt att kunna se och uppleva varg i närområdet. Genomförd licensjakt hade inte påverkat acceptans eller oro för varg, inte heller risken för illegal jakt efter varg eller förtroendet för Länsstyrelsen. De boende uppgav att de tyckte vargstammen skulle förvaltas genom licensjakt. För att utöka materialet på regional nivå genomfördes därför en liknande undersökning även 2017.

Licensjakt genomfördes i början på 2017 i Örebro och Värmlands län. Jakten bedrevs dels i Loka-reviret som delades mellan Örebro och Värmlands län och även i Brattfors-reviret i Värmlands län. Sammanlagt fälldes sju vargar i Loka-reviret och sju vargar (varav en med hänvisning till § 40c jaktförordningen 1987:905) i Brattfors-reviret under licensjakten (SVA, 2017).

## 1.2 Förvaltning av de stora rovdjuren

Riksdagen beslutade 2013 om en hållbar rovdjurspolitik. Där fastslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas (prop. 2012/13:191). Naturvårdsverket har tagit fram förvaltningsplaner för de stora rovdjuren där gemensamma delmål med förvaltningen av varg, lodjur, björn och järv är att uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus och att minska skadorna för dessa (Naturvårdsverket, 2018). Länsstyrelsen har sedan tagit fram regionala planer med hänsyn till lokala förhållanden.

### **1.3 Förekomst av rovdjur i Örebro och Värmlands län**

Varginventeringen i Örebro och Värmlands län under vintern 2016–2017 visade att länen då berördes av tolv respektive tjugofem vargrevir. Många revir delas med andra län varför siffran på länsegna revir, som används för att uppskatta individantal, blir lägre. I sex respektive tolv av reviren konstaterades föryngring, det vill säga att det fötts valpar under våren 2016. När det gäller lodjur, visa det senaste inventeringsresultatet att det fanns sju föryngringar i Örebro län och sju föryngringar i Värmlands län. Björn och järv förekommer sedan 2008 regelbundet i länen. Värmlands län hade under 2017 två föryngringar av järv (Viltskadecenter, 2017). Under sommaren 2017 kunde man för första gången bekräfta en föryngring av björn i Värmlands län medan Örebro län ännu inte haft någon konstaterad föryngring av varken björn eller järv.

### **1.4 Syfte med undersökningen**

Denna rapport redovisar resultaten av den enkät som skickades ut till boende i området för licensjakt på varg i Örebro och Värmlands län 2017. Enkäten syftade bland annat till att undersöka hur boende påverkas av att leva nära rovdjur, hur man ser på olika viltarter och olika förvaltningsåtgärder samt effekten av licensjakten på olika faktorer.

## **2 Metod**

Under 2017 skickades information om en digital enkät ut till sammanlagt 1000 boende i området för licensjakterna på varg som genomfördes tidigare på året i Lokareviret och Brattforsreviret. Information om att delta i enkäten skickades ut med brev till 500 adresser inom respektive jaktområde som slumpmässigt valts ut av Adressleverantören i Sverige, inom postnummerområden hämtade från Postnummerservice i Norden. Brevet innehöll en länk till en nätbaserad undersökning.

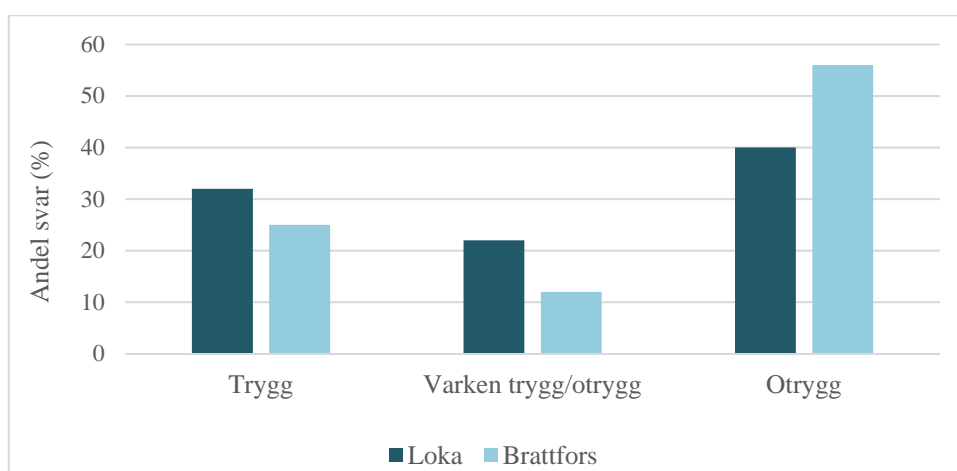
Enkäten bestod av femton frågor, varav de flesta var flervalsfrågor. En del av frågorna riktades bara till de som svarat ett visst svarsalternativ på föregående fråga. Enkäten bestod dels av de frågor som ett år tidigare ställts till boende i området för licensjakt på varg i Örebro län 2015 och dels av frågor hämtade från en undersökning gjord av Länsstyrelsen i Västernorrland 2015 (Länsstyrelsen i Örebro län, 2016; Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 2015).

## **3 Resultat**

Undersökningen gav svar från 111 boende i Loka och 52 boende i Brattfors, vilket innebar en låg svarsfrekvens på sammanlagt 16 procent. Av de svarande 111 personer från Loka jaktområde var 72 procent män och 28 procent kvinnor. Dessa hade en ålder mellan 17 och 81 år. Av de 52 personer som besvarade undersökningen från Brattfors jaktområde var 60 procent män och 40 procent kvinnor. De svarande var mellan 25 och 85 år.

### 3.1 Att leva nära stora rovdjur

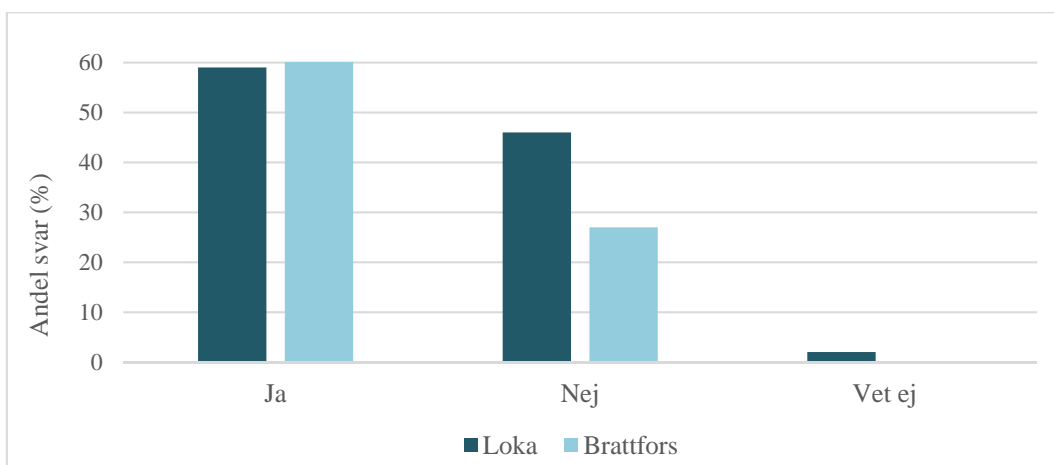
Merparten av de som besvarade undersökning uppgav att de känner sig otrygga med att ha rovdjur i närheten av där man bor. Svaren för de båda jaktområdena sammanfattas i figur 1. De boende i Loka jaktområde svarade mestadels att man känner sig *otrygg* (40 procent) följt av *trygg* (32 procent) och *varken trygg/otrygg* (22 procent). Från de boende i Brattfors gavs en liknande svarsfördelning. De flesta (56 procent) svarade att man känner sig *otrygg* medan färre (25 procent) svarade att man känner sig *trygg* eller varken *trygg/otrygg* (12 procent). Möjligheten till att ge egna kommentarer gav bland annat följande svar från de boende: ”Jag känner mig trygg men oron finns alltid för barnen och husdjur”, ”För egen del, ingen fara. Men när jag tittar på mina får så är jag inte lika bekväm.”, ”mer brydd över att möta vildsvin än till exempel vargen” och ” har hästar, varför det inte känns riktigt bekvämt med varg”.



Figur 1: Hur trygga boende i Loka och Brattfors jaktområde känner sig med att ha rovdjur i närheten av där de bor.

De flesta (53 procent) boende i Loka jaktområde angav att deras vardag påverkas av att det finns varg i området där man bor medan färre (41 procent) tyckte att vardagen inte påverkas. Några angav att de inte visste (2 procent). Även majoriteten (64 procent) av de boende i Brattfors jaktområde upplever att deras vardag har påverkats av att det finns varg i området där de bor. Svaren sammanfattas i figur 2 nedan. Kommentarer till denna fråga från några av de som besvarade undersökningen inkluderade bland annat: ” ... Kan inte liksom känna mig övertygad om att de [tamdjuren] får gå i fred, när varg är synlig så nära.”, ”Känner ibland oro och undrar hur jag skulle reagera om varg eller vildsvin skulle stå i vår väg ... ” och ”Ja, men positiv. Rovdjur spelar jätteviktig roll i naturens balans”.

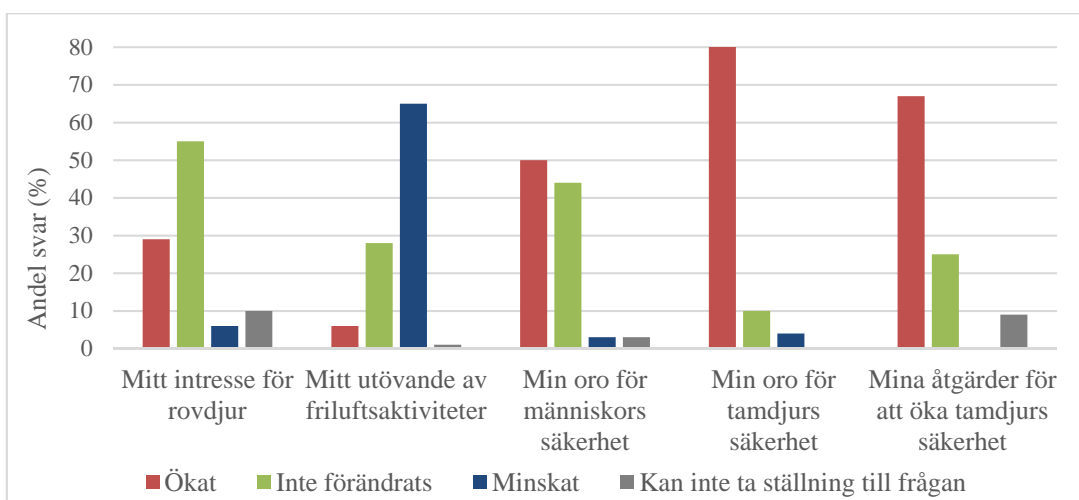




Figur 2: Om boende i Loka och Brattfors jaktområde påverkas i sin vardag av att det finns varg i området där de bor.

De som svarade att deras vardag påverkas av att det finns varg i närheten av där de bor fick besvara en följdfråga om hur de påverkas. De områden som majoriteten av de boende i Loka jaktområde uppgav hade *ökat* var "Min oro för tamdjurs säkerhet" (86 procent), "Mina åtgärder för att öka tamdjurs säkerhet" (67 procent) och "Min oro för människors säkerhet" (50 procent). "Mitt utövande av friluftaktiviteter" uppgav majoriteten (65 procent) hade *minskat*. "Mitt intresse för rovdjur" hade enligt de flesta (55 procent) *inte förändrats*.

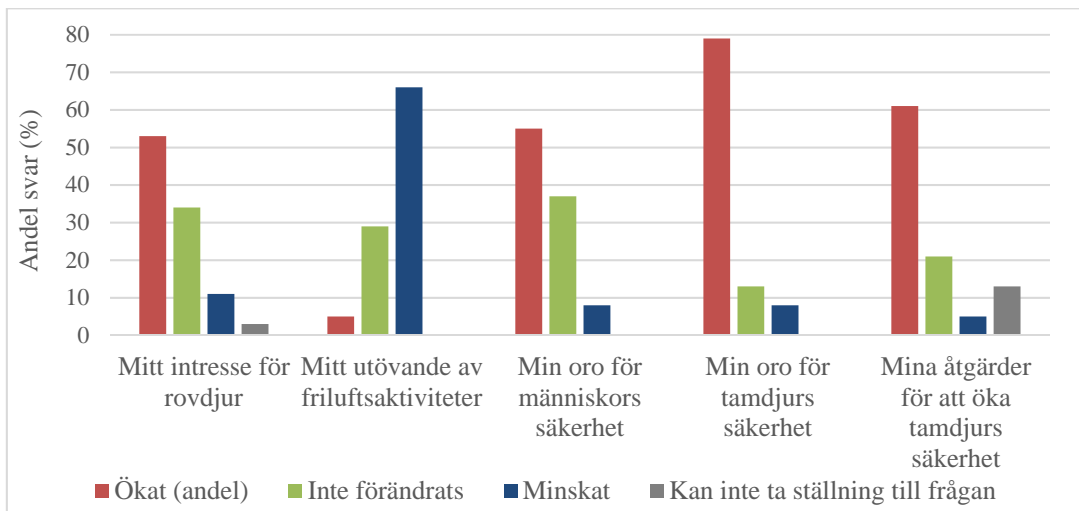
Svaren sammanfattas i figur 3.



Figur 3: Om boende i Loka jaktområde påverkats av att det finns varg i närheten av där de bor med avseende på olika aspekter.

Boende i Brattfors svarade ganska lika de boende i Loka jaktområde. De områden som majoriteten av de boende i Brattfors jaktområde uppgav hade *ökat* var "Min oro för tamdjurs säkerhet" (79 procent), "Mina åtgärder för att öka tamdjurs säkerhet" (67 procent), "Min oro för människors säkerhet" (55 procent) och "Mitt intresse för rovdjur" (53 procent). "Mitt utövande av friluftaktiviteter" uppgav majoriteten (66 procent) hade *minskat*. Svaren sammanfattas i figur 4 nedan.



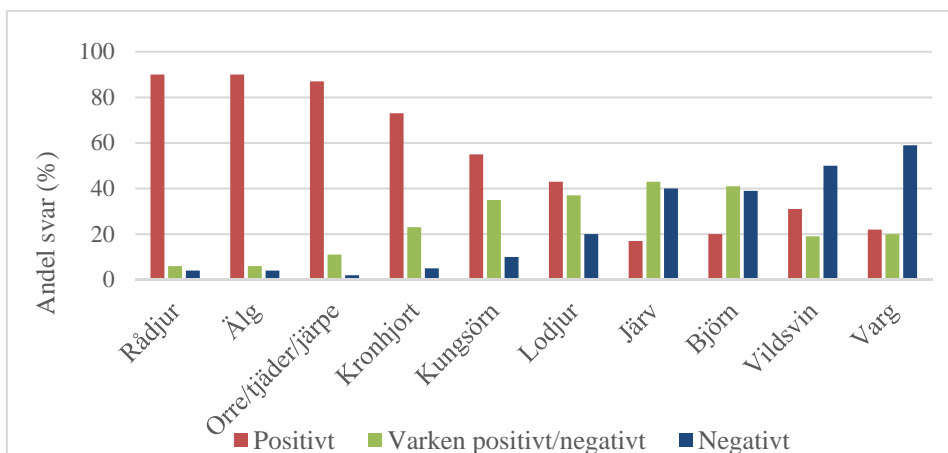


Figur 4: Om boende i Brattfors jaktområde påverkats av att det finns varg i närheten av där de bor med avseende på olika aspekter.

Kommentarer på frågan om hur man påverkas av att det finns varg i närheten inkluderade bland annat: ”Tar inte med mina hundar vid bär- och svampplockning längre” och ”rädd om husdjuren och går inte ut och plockar bär och svamp ensam”.

### 3.2 Synen på rovdjur och annat vilt

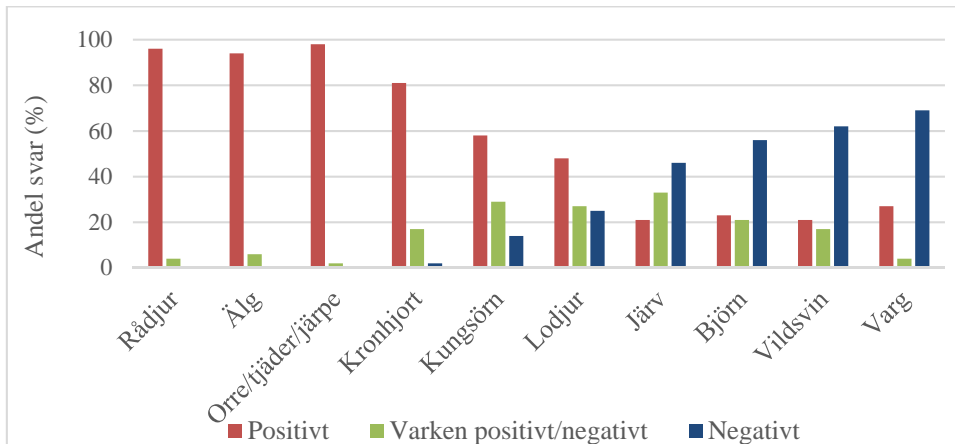
Deltagarna i enkäten fick några frågor om deras åsikter kring olika viltarter. De fick för 12 olika viltarter svara på hur de värdesätter möjligheten att se och uppleva dessa i sitt närområde. Arterna som majoriteten av de boende i Loka jaktområde uppfattar som *positivt* att se och uppleva var rådjur (90 procent), älg (90 procent), orre/tjäder/järpe (87 procent), kronhjort (73 procent), kungsörn (55 procent) och lodjur (43 procent). Arter där flest uppgav att de uppfattade dem som *negativt* att se och uppleva var varg (59 procent) och vildsvin (50 procent). Björn och järv upplevdes av de flesta (41 respektive 43 procent) som varken *positivt/negativt*. Svaren sammanfattas i figur 5.



Figur 5: Hur boende i Loka jaktområde värdesätter möjligheten att uppleva och se olika viltarter i sitt närområde.

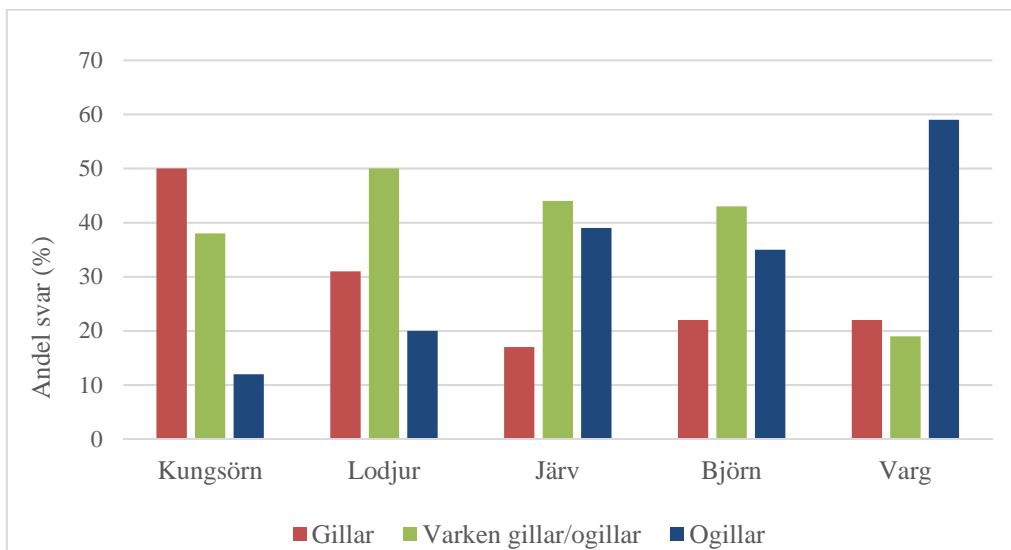
Boende i Brattfors jaktområde hade en liknande uppfattning kring de olika viltarterna. Arterna som majoriteten av de boende i Brattfors jaktområde uppfattar

som *positivt* att se och uppleva var rådjur (96 procent), älg (94 procent), orre/tjäder/järpe (98 procent), kronhjort (81 procent), kungsörn (56 procent) och lodjur (48 procent). Arter där flest uppgav att de uppfattade dem som *negativt* att se och uppleva var varg (69 procent), vildsvin (62 procent), björn (56 procent) och järv (46 procent). Svaren sammanfattas i figur 6.



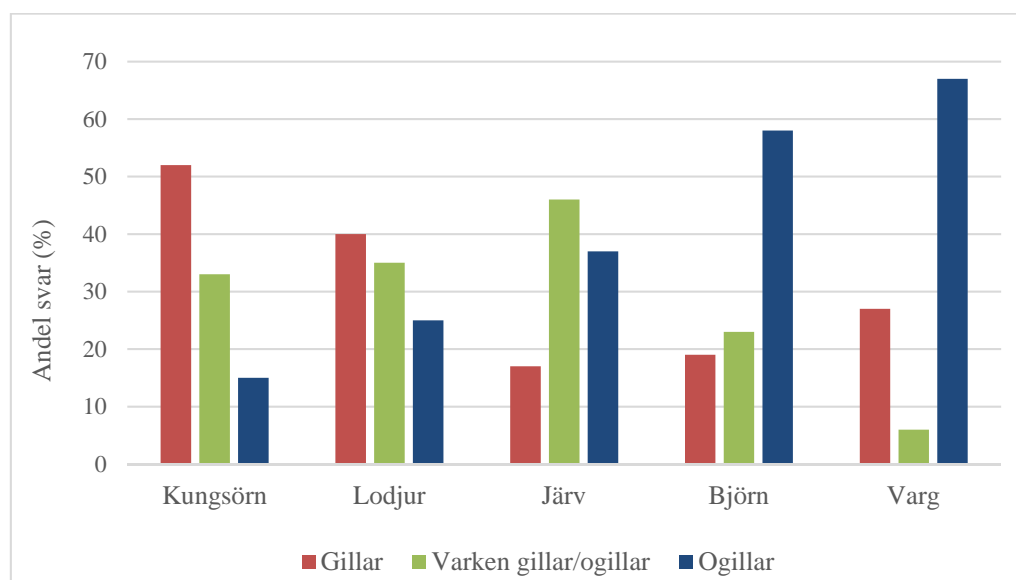
Figur 6: Hur boende i Brattfors jaktområde värdesätter möjligheten att uppleva och se olika viltarter i sitt närområde.

En av frågorna i enkäten fokuserade lite extra på de fem stora rovdjursarterna varg, lodjur, järv, björn och kungsörn. Den undersökte vad man tycker om att det finns dessa arter i sitt närområde. Här angav den största delen av de svarande från Loka jaktområde att de *gillar* att det finns kungsörn (50 procent) medan de flesta angav att de *ogillar* varg (59 procent). För de resterande arterna lodjur (50 procent), järv (44 procent) och björn (43 procent) angav de flesta att de *varken gillar/ogillar* dem (se figur 7).



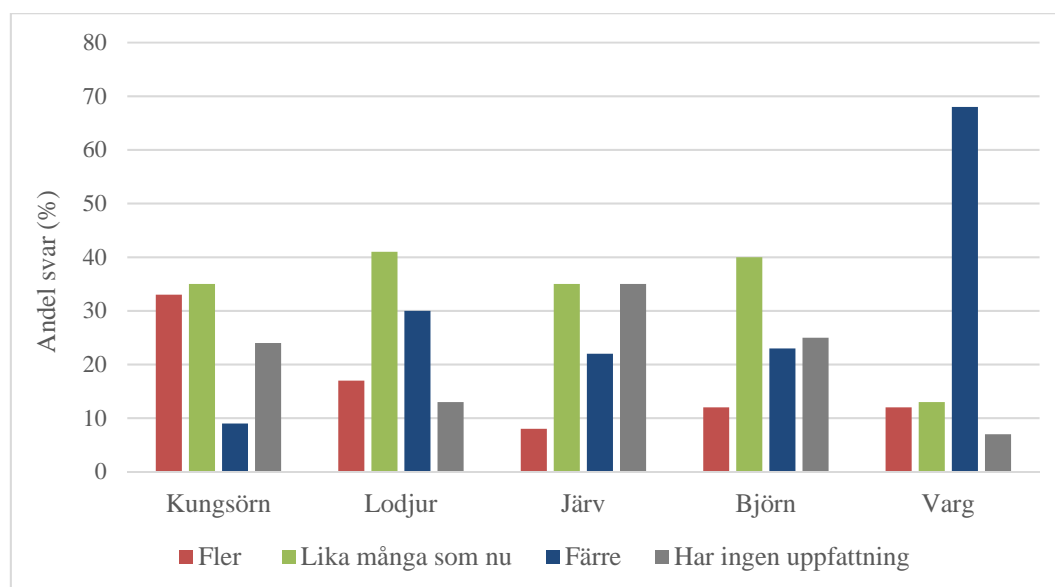
Figur 7: Vad boende i Loka jaktområde tycker om att det finns rovdjur i deras närområde.

De boende i Brattfors jaktområde svarade liknande, där *gillar* de flesta lodjur och kungsörn, (40 procent respektive 52 procent). Varg och björn *ogillar de flesta*, (67 procent respektive 58 procent). Järv *varken gillar eller ogillar de flesta* (46 procent). Svaren sammanfattas i figur 8.



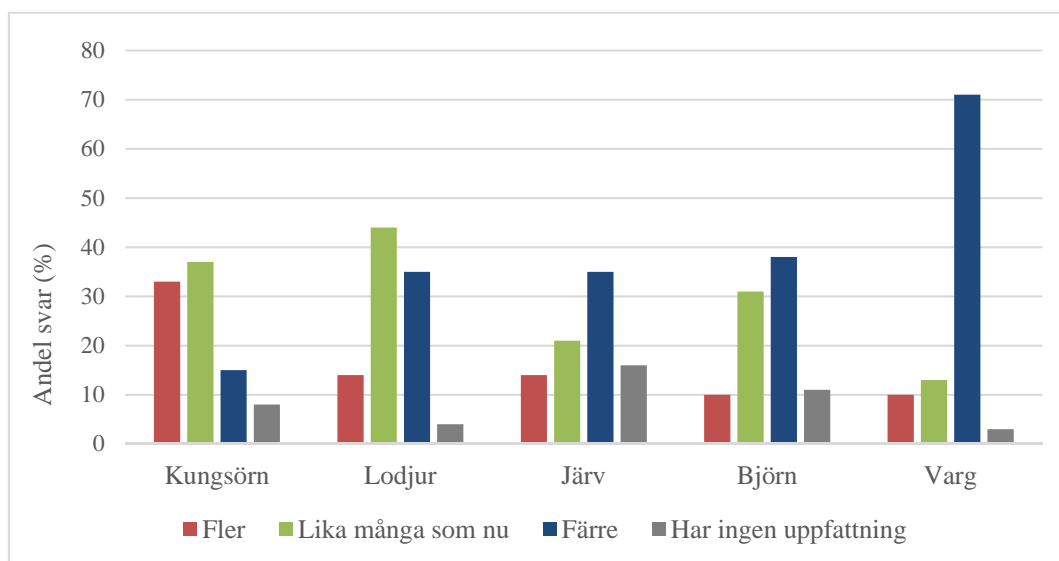
Figur 8: Vad boende i Brattfors jaktområde tycker om att det finns rovdjur i deras närområde.

Efterföljande fråga berörde hur många av rovdjursarterna deltagarna tycker att det borde finnas i deras närområde. För alla arter utom varg tyckte den största delen av de boende i Loka jaktområde att det skulle vara *lika många som nu*. Majoriteten av de svarande tyckte att det borde finnas *färre* vargar (68 procent). Svaren sammanfattas i figur 9.



Figur 9: Hur många av olika rovdjursarter som boende i Loka jaktområde tycker borde finnas i sitt närområde.

Majoriteten av de boende i Brattfors jaktområde (71 procent) svarade att de vill ha *färre* vargar. Även järv och björn ville de flesta ha *färre* av, (35 procent respektive 38 procent). De flesta svarade att de tyckte det borde finnas *lika många* lodjur (44 procent) och kungsörn (37 procent) som det redan finns (se figur 10).



Figur 10: Hur många av olika rovdjursarter som boende i Brattfors jaktområde tycker borde finnas i sitt närområde.

### 3.3 Informationskällor

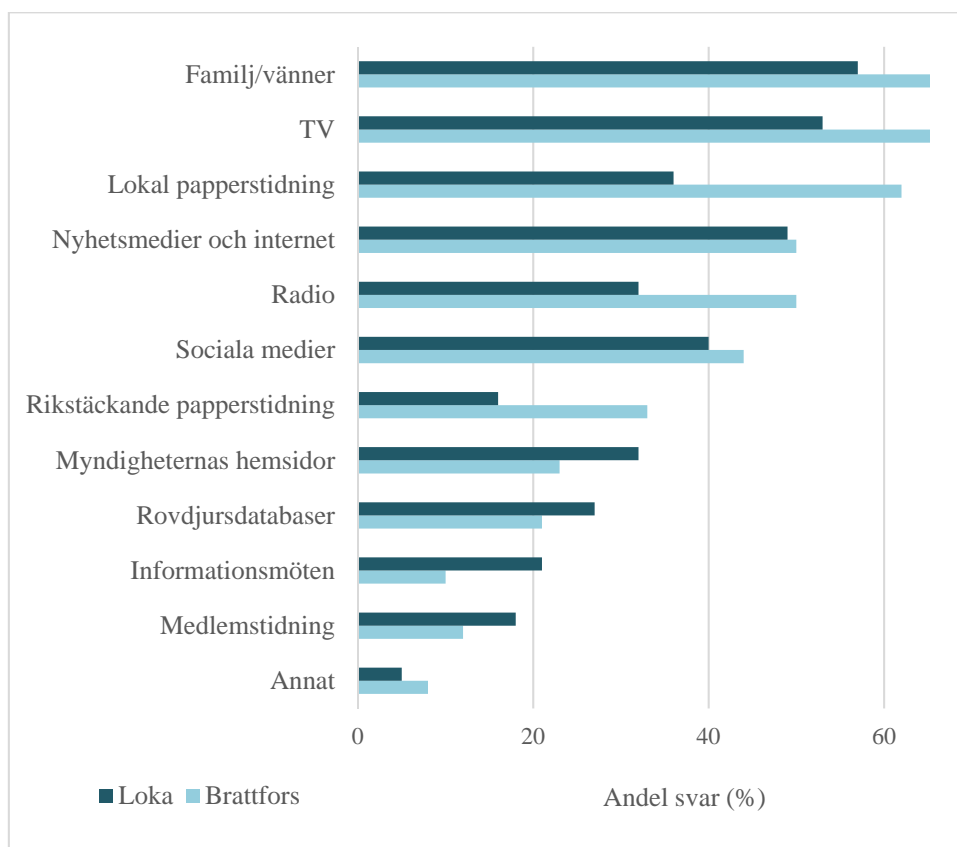
En fråga undersökte vilka informationskällor man använder sig av för att få information om stora rovdjur. Där fanns möjlighet att välja flera svarsalternativ.

De flesta boende i både Loka och Brattfors jaktområde (drygt 50 respektive 70 procent) uppgav att de använde sig av *familj/vänner* och *TV* som informationskälla.

De boende i Loka jaktområde angav även att man använde sig av följande informationskällor: *nyhetsmedier på internet* (49 procent), *sociala medier* (40 procent), *lokal papperstidning* (36 procent), *radio* (32 procent), *myndigheternas hemsidor* (32 procent), *rovdjursdatabaser* (27 procent), *informationsmöten* (21 procent), *medlemstidning* (18 procent), *rikstäckande papperstidning* (16 procent) och *annat* (5 procent).

De boende i Brattfors svarade liknande där de resterande mest använda informationskällorna var: *lokal papperstidning* (62 procent), *nyhetsmedier och internet* (50 procent), *radio* (50 procent), *sociala medier* (44 procent), *rikstäckande papperstidning* (33 procent), *myndigheternas hemsidor* (23 procent), *rovdjursdatabaser* (21 procent), *medlemstidning* (12 procent), *informationsmöten* (10 procent) och *annat* (8 procent). De som svarat *annat* uppgav bland annat att de använde sig av jaktlag för att få information om stora rovdjur, samt lokal kunskap och egna iakttagelser.

Svaren sammanfattas i figur 11 nedan.

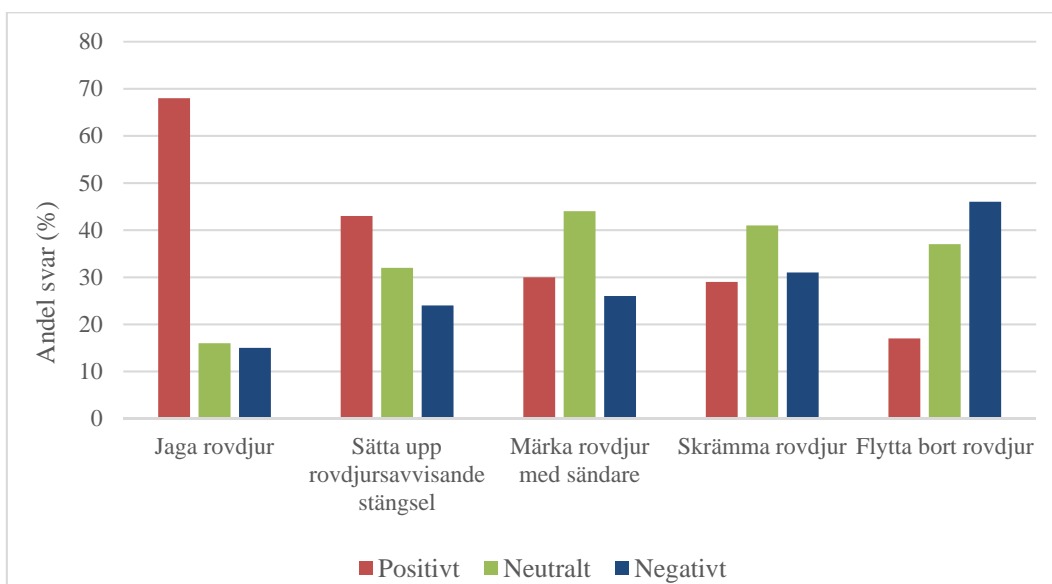


Figur 11: Vilka informationskällor som boende i Loka och Brattfors jaktområde använder sig av för att få information om stora rovdjur.

### 3.4 Jakt och andra förvaltningsåtgärder

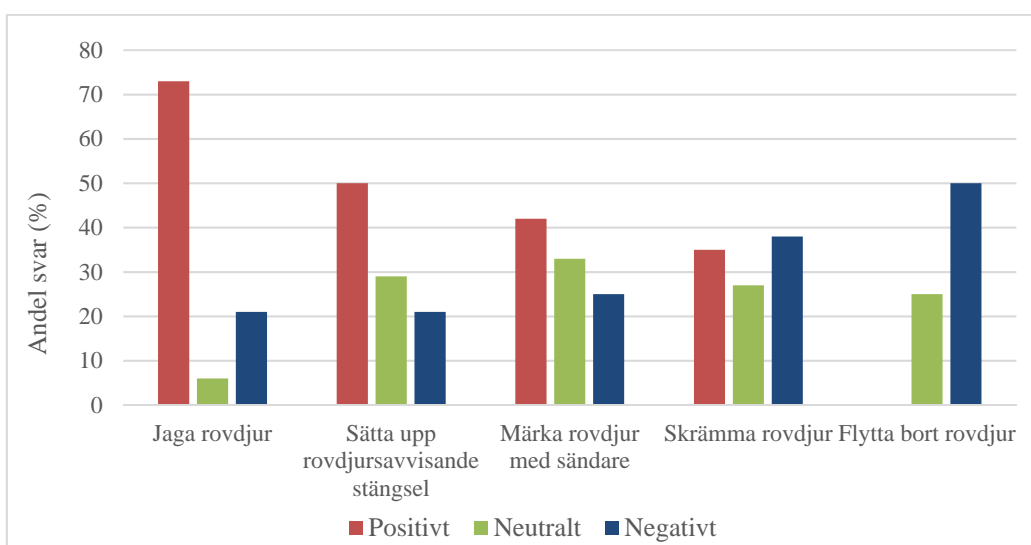
Deltagarna i enkäten ombads ta ställning till olika åtgärder man kan använda sig av när rovdjur orsakar problem. Majoriteten (68 procent) av de boende i Loka jaktområde ställde sig *positivt* till att jaga rovdjur. De flesta (43 procent) såg även *positivt* på att sätta upp rovdjursavvisande stängsel. Svartalernativet *neutralt* angavs av de flesta när det gällde åtgärderna märka rovdjur med sändare (44 procent) och skrämma rovdjur (41 procent). Den åtgärd de flesta (46 procent) såg som *negativt*, var att flytta bort rovdjur. Svaren sammanfattas i figur 12 nedan.

Kommentarer till denna fråga från de boende i jaktområdena inkluderade bland annat: ” Tror det är ogjort arbete att skrämma/flytta” och ” att flytta rovdjur verkar ju inte som en effektiv strategi utifrån tidigare omplaceringar av exempelvis varg.”



Figur 12: Hur boende i Loka jaktområde ställer sig till olika åtgärder inom rovdjursförvaltningen.

Majoriteten av de boende i Brattfors jaktområde tyckte det var *positivt* att jaga rovdjur (73 procent), sätta upp rovdjursavvisande stängsel (50 procent) samt märka rovdjur med sändare (22 procent). De flesta var *negativt* inställda till att flytta bort rovdjur (50 procent) och skrämma rovdjur (38 procent). Svaren sammanfattas i figur 13.

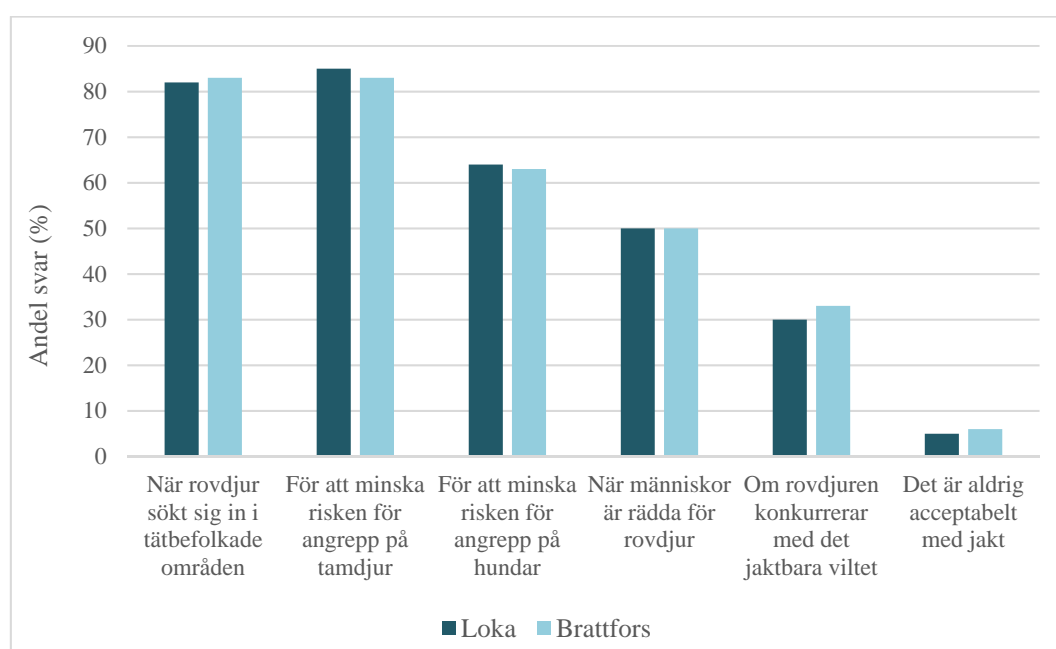


Figur 13: Hur boende i Brattfors jaktområde ställer sig till olika åtgärder inom rovdjursförvaltningen.

En annan fråga berörde just jakt på rovdjur som en åtgärd för att begränsa deras antal och utbredning. Majoriteten av de boende i Loka jaktområde tyckte att jakt var acceptabelt för att minska risken för angrepp på tamdjur (85 procent) och när rovdjur tar sig in i tätbefolkade områden (82 procent). Många tyckte även att jakt var acceptabelt för att minska risken för angrepp på hundar (64 procent), när människor är rädda för rovdjur (50 procent) och om rovdjur konkurrerar med det jaktbara viltet (30 procent). Några (5 procent) angav dock att de tycker att jakt aldrig är acceptabelt. Ungefär samma svar som de från Loka angav även de

boende i Brattfors jaktområde. Majoriteten av de boende i Brattfors jaktområde tyckte att jakt var acceptabelt för att minska risken för angrepp på tamdjur (82 procent) och när rovdjur tar sig in i tätbefolkade områden (82 procent). Många tyckte även att jakt var acceptabelt för att minska risken för angrepp på hundar (63 procent), när människor är rädda för rovdjur (50 procent) och om rovdjur konkurrerar med det jaktbara viltet (33 procent). Några (5 procent) angav dock att de tycker att jakt aldrig är acceptabelt. Svaren från båda jaktområdena sammanfattas i figur 14.

Kommentarer på denna fråga från deltagarna i undersökningen var bland annat ”om rovdjuren tar så stor del av viltet så att jakten ställs in helt för att viltet bara räckte till vargen”, ”människor måste anpassa sig! Jag bor mitt i skogen med hundar, höns, kaniner utan problem.”, ”När rovdjuren blir för orädda för människan” och ”Inavel och sjukdom”.

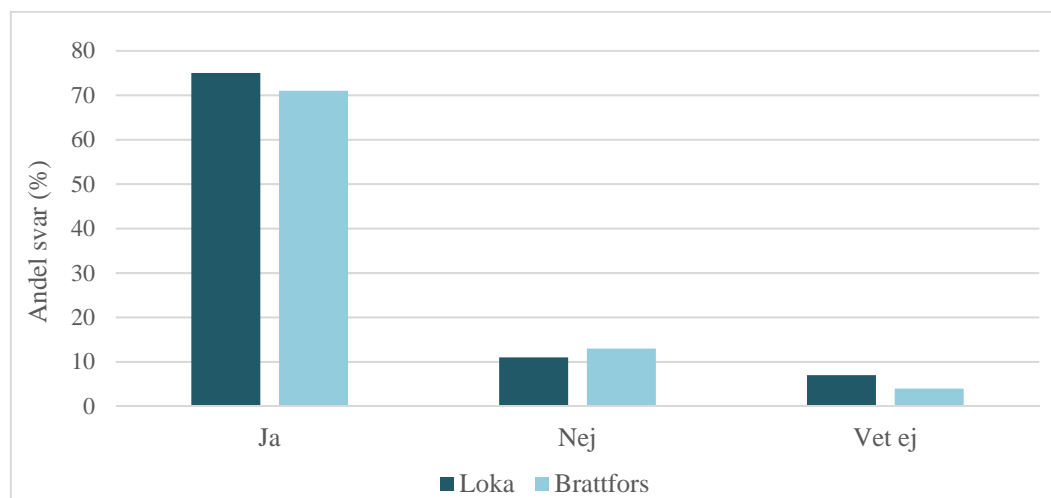


Figur 14: Tillfällen när boende i Loka och Brattfors jaktområde tycker det är acceptabelt att begränsa rovdjurs antal och utbredning med hjälp av jakt.

En fråga i enkäten undersökte hur de boende i jaktområdena för licensjakt på varg ser på just licensjakten som medel för att kontrollera vargpopulationen. Majoriteten (75 procent) av de boende i Loka jaktområde svarade att de anser att vargpopulationen bör kontrolleras med licensjakt. Några svarade att den inte bör kontrolleras med licensjakt (7 procent) och några visste inte (7 procent). Svaren från boende i Brattfors jaktområde fördelades på ett liknande sätt där flesta svarade att vargpopulationen bör kontrolleras med licensjakt (71 procent), medan färre svarade att den inte borde kontrolleras med licensjakt (14 procent) eller inte visste (4 procent). Svaren sammanfattas i figur 15 nedan.



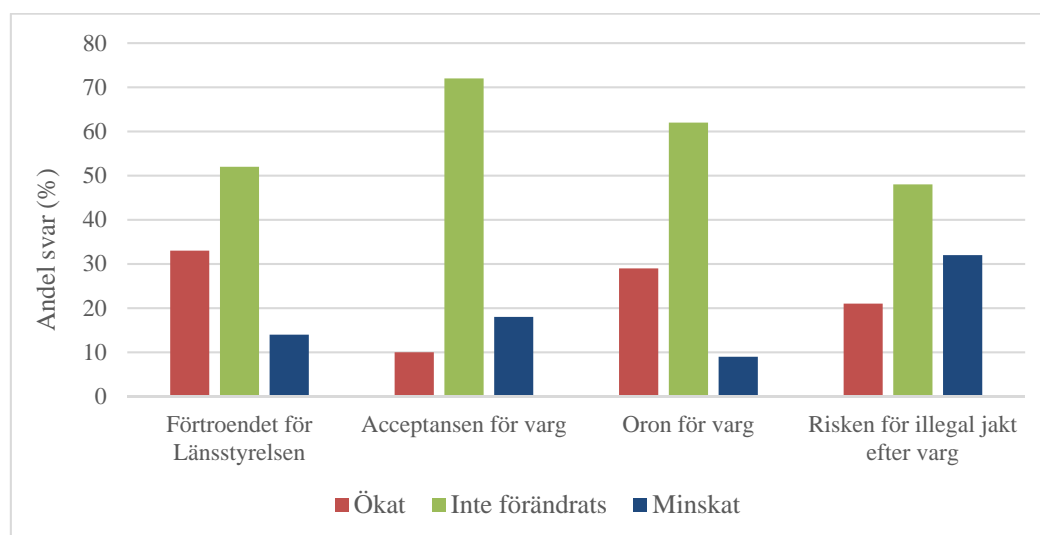
Kommentarer på denna fråga från boende i Loka och Brattfors jaktområden var bland annat ”Ta bort de revir som missköter sig” och ” Så länge som det pågår tjuvjakt skall det inte vara någon licensjakt.”



Figur 15: Om boende i Loka och Brattfors jaktområde anser att vargpopulationen bör kontrolleras med hjälp av licensjakt.

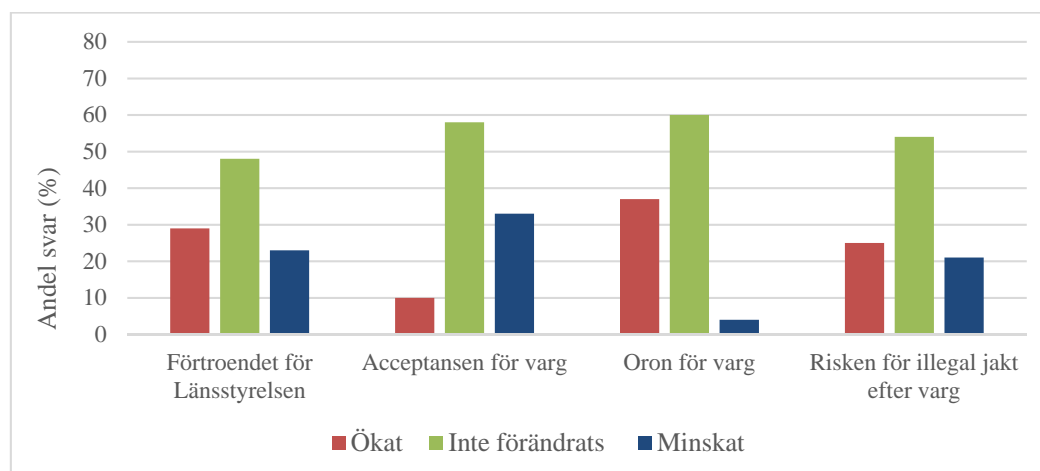
### 3.5 Licensjakten på varg 2017

Deltagarna i enkäten fick en fråga om hur de anser att licensjakten påverkat några olika faktorer. Genom den framkom att majoriteten av de boende i Loka jaktområde tycker att alla faktorer som ingick i frågan, det vill säga: ”Förtroendet för Länsstyrelsen” (52 procent), ”Acceptansen för varg” (72 procent), ”Oron för varg” (62 procent) och ”Risken för illegal jakt efter varg” (48 procent) *inte förändrats* efter den genomförda licensjakten. Dessa resultat sammanfattas i figur 16.



Figur 16: Hur boende i Loka jaktområde anser att licensjakten på varg påverkat olika faktorer.

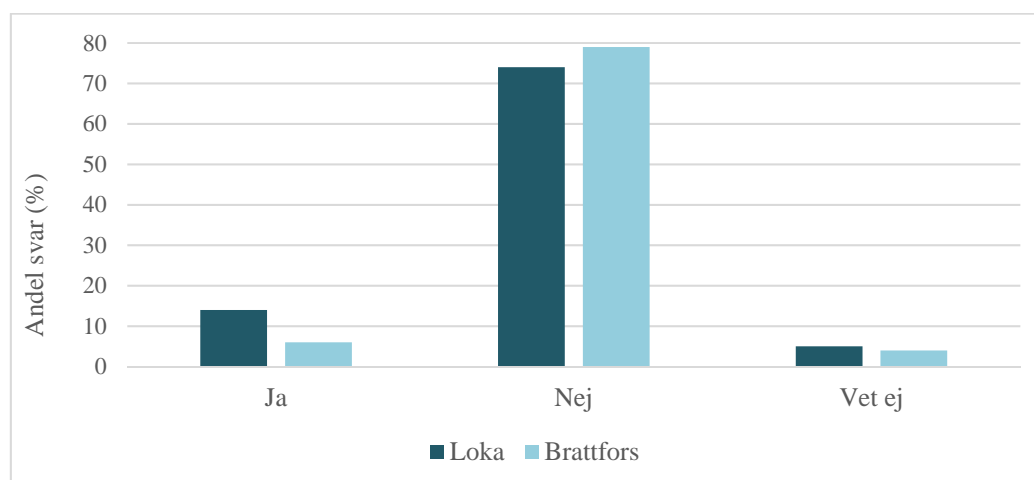
Även majoriteten av de svarande från Brattfors jaktområde angav att den genomförda licensjakten inte förändrat förtroendet för Länsstyrelsen (49 procent), acceptansen för varg (58 procent), oron för varg (60 procent) eller risken för illegal jakt efter varg (54 procent). Svaren sammanfattas i figur 17.



Figur 17: Hur boende i Brattfors jaktområde anser att licensjakten på varg påverkat olika faktorer.

En övervägande majoritet av de boende i Loka jaktområde tycker inte att deras vardag förändrats efter den genomförda licensjakten (74 procent). Färre svarade att de tyckte deras vardag förändrats (14 procent) medan några stycken inte visste (5 procent). De boende i Brattfors jaktområde svarade liknande där majoriteten (79 procent) svarade att den genomförda licensjakten inte har förändrat deras vardag. Svaren från boende i båda jaktområdena sammanfattas i figur 18.

Kommentarer på denna fråga från de som besvarade undersökningen var bland annat: ”Känns lite tryggare att jaktträna hundarna i skogen”, ”Vi upplever ingen större förändring efter jakten då vi iakttar samma aktivitet efter varg nu efteråt...”, ” finns fortfarande för många vargar i området ... ” och ”Jag tycker det är fruktansvärt att vi dödar varg. De är naturliga, det är vi och vår tamboskap som är onaturliga och rubbar balansen i naturen”.



Figur 18: Om boende i Loka och Brattfors jaktområde tycker att deras vardag har förändrats efter den genomförda licensjakten på varg.

Följdfrågan som riktades till den mindre del som angett att deras vardag förändrats (sammanlagt 44 personer från båda jaktområdena) efter licensjakten var hur några olika faktorer förändrats. ”Min oro för människors säkerhet” hade enligt de flesta *inte förändrats* (42 procent) medan ”Mitt utövande av friluftaktiviteter” enligt de flesta *minskat* (52 procent) och ”Min oro för tamdjurs säkerhet” *ökat* (55 procent).

## 4 Diskussion

De viktigaste resultaten vi kan ta med oss från den här undersökningen är att boende i Loka och Brattfors jaktområde känner en otrygghet kring att leva nära rovdjur. De boende i jaktområdena ser negativt på att uppleva och se varg. Man känner även oro för varg och skulle vilja ha färre av dem. Det de flesta känner sig mest oroliga för är tamdjurshållningen och riskerna de upplever att vargens närvaro medför. Många är även negativt inställda till att ha björn och järv i sitt närområde, medan de flesta är positiva till lodjur. Licensjakten som genomfördes påverkade inte de boende vad gäller inställningen till varg eller förtroende för Länsstyrelsen, men man är ändå rörande överens om att licensjakt är ett medel som bör användas för att kontrollera vargpopulationen. Överlag så svarade boende ifrån de olika jaktområdena väldigt lika på frågorna i enkäten.

### 4.1 Att leva nära stora rovdjur

Majoriteten av de människor som bor i Loka och Brattfors jaktområde känner sig otrygga med att leva med rovdjur i sin närhet. Detta skiljer sig mot de resultat som en liknande undersökning till boende i Västernorrlands län visade. Där uppgav majoriteten att de känner sig trygga med att ha stora rovdjur i närheten av där de bor (Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 2015). En anledning till detta kan vara att studien i Västernorrland genomfördes till boende i flera kommuner, både kommuner med eller utan tätorter. När de jämförde resultaten mellan tätortskommuner och icke-tätortskommuner så visade det sig att man i icke-tätortskommuner ogillade de stora rovdjuren i större utsträckning. Man kunde däremot inte se någon statistisk skillnad mellan kommuner baserade på troligt rovdjurstryck. En undersökning av SLU på nationell nivå har dock visat på skillnader i attityder till rovdjur mellan län med olika förekomstgrad av rovdjur. Studien visade att det finns en högre acceptans för alla de stora rovdjursarterna hos boende i Stockholms län jämfört med boende i rovdjurslänen (Sandström m.fl. 2014). Detta kan bero på den låga förekomsten av stora rovdjur i Stockholms län. Få boende där har förmodligen påträffat rovdjur eller upplevt att de orsakat problem i deras närhet. I studien diskuteras att begreppet NIMBY (eng: *Not in my back yard*; ”inte på min bakgård”) är högst relevant när det gäller rovdjursfrågan.

Boende från Loka och Brattfors jaktområde upplever att de påverkas i sin vardag av att det finns varg i området där de bor. De flesta känner en ökad oro för sina tamdjurs säkerhet och uppger att de därför även ökat åtgärderna de vidtar för att höja nivån på säkerheten. Utövandet av friluftaktiviteter uppgav de flesta har minskat på grund av vargens närvaro. Från frivilliga kommentarer framkom det att man bland annat anpassar sig i var man har med sig hunden eller om man vill plocka bär själv i skogen. Enkäten som genomfördes i Örebro län 2016 fick liknande resultat där boende i jaktområdet för licensjakten 2015 uppgav att deras

oro för tamdjurens säkerhet samt åtgärderna för att öka deras säkerhet hade ökat med anledning av att det finns varg i området där de bor (Länsstyrelsen i Örebro län, rapport 2016). En viktig del i Länsstyrelsens arbete för att minska invånarnas oro är att jobba för en ökad tydlighet inom rovdjursförvaltningen och att möta människor personligen som är rädda eller oroliga (Länsstyrelsen i Värmlands län, 2014; Länsstyrelsen i Örebro län, 2016).

## 4.2 Synen på rovdjur och annat vilt

När deltagarna i undersökningen fick ta ställning till hur de ser på de stora rovdjuren och andra viltarter så framkom att de två viltarter som boende i de båda jaktområdena ansåg som negativa att uppleva och se, var vildsvin och varg.

Att varg och vildsvin generellt anses som negativt av fler kan bero på att dessa arter har ett starkt rykte hos allmänheten att orsaka skador. Vargen är dessutom en art som konkurrerar om det jaktbara viltet och kan lokalt ha en påverkan på det jaktliga uttaget av främst älg (Sand m. fl. 2014).

Resultaten i den här studien visade att de flesta deltagarna ogillar att ha varg i sitt närområde och tycker att de borde finnas färre av dem. Det skiljer sig mot resultatet från enkäten gjord 2015 i Västernorrland där de flesta boende i länet uppgav att de gillar att ha varg i sitt närområde (Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 2015). En anledning till de här skillnaderna i attityder till varg mellan länen kan vara att Västernorrland inte har några stationära vargar. I Örebro och Värmlands län har det under åren 2014–2016 i genomsnitt dödat 24 respektive 75 tamdjur, medan det i genomsnitt i Västernorrlands län under samma period dödades 7 tamdjur (Viltskadecenter, 2014–2016). Det finns dock många andra faktorer än bara vargförekomst som påverkar antalet angrepp. Till exempel påverkar även tätheten av tamdjur, tillgång på bytesdjur och omfattning av förebyggande arbete även antalet angrepp i ett område (Karlsson m. fl. 2006). Liknande resultat som de ifrån denna undersökning har däremot påträffats i den nationella undersökning som gjorts av SLU. Den visade att varg är den minst populära av de fyra stora rovdjursarterna såväl på riks- som på länsnivå (Sandström m.fl. 2014).

Boende i Brattfors jaktområde svarade lite annorlunda än boende i Loka jaktområde vad gäller sina uppfattningar om järv och björn. Det som utgjorde Brattfors jaktområde under licensjakten 2017 ligger geografiskt helt i Värmlands län, medan det som utgjorde Loka jaktområde har en mindre del i Värmlands län och den största delen i Örebro län. Inom Brattfors jaktområde uppgav majoriteten att björn och järv var negativt att uppleva och se. De flesta svarande från Brattfors angav även att de ogillar att det finns björn i sitt närområde. Dessutom tycker de flesta att det borde finnas färre järvar och björnar i närområdet. Att boende i Brattfors generellt uppgav en mer negativ uppfattning om björn och järv, medan detta inte är lika tydligt i svaren från boende i Loka, kan bero på att dessa arter har funnits under längre tid och i större antal i Värmlands län än i Örebro län. Det kan vara så att boende i Brattfors har tagit del av mer information gällande björn och järv via myndigheter, media eller sin bekantskapskrets i större utsträckning och därmed bildat sig en uppfattning kring förekomsten. Detta mönster kanske även kommer att synas i Loka framöver om förekomsten av dessa rovdjur ökar i Örebro län.

Lodjur är också ett rovdjur som kan skapa motsättningar i länen då de angriper tamdjur eller konkurrerar med det jaktliga uttaget av rådjur. Resultaten i undersökningen visade dock att majoriteten av de boende i båda jaktområdena ser det som positivt att uppleva och se lodjur, man gillar eller varken gillar eller ogillar att ha lodjur i sitt närområde, samtidigt som man tycker att det borde finnas lika många som det finns nu.

Skillnaden i åsikter mellan lodjur och varg kan bero på att varg totalt angripit fler tamdjur än vad lodjur gjort, trots att lodjur de senaste åren stått för fler angrepp (Viltskadecenter, 2014-2016). Tamdjursangrepp är en av de största orsakerna till att allmänheten har en negativ inställning till rovdjur (Kaczensky, 1999). Det tillsammans med faktorer som att vargen kanske orsakar mer oro och rädsla för angrepp på både tamdjur och människor kan vara en anledning till den generellt mer negativa inställningen till varg än lodjur som deltagarna i undersökningen uppgav. Undersökningen som gjordes på nationell nivå av SLU visade att lodjur genomgående för alla län är den av de fyra stora rovdjursarterna som människor mest accepterar att ha i närheten av bostaden (Sandström m.fl. 2014).

### **4.3 Informationskällor**

En aspekt som kan påverka människors syn på rovdjur och i sin tur acceptansen kan vara vilken information de får ta del av och varifrån den kommer. Av de som besvarade undersökningen uppgav de flesta att de använder sig till största delen av familj och vänner samt media (TV, nyhetsmedier och internet) för att få information om de stora rovdjuret. Resultatet kan jämföras med de från studien gjord av Sandström m.fl. 2014 där samma fråga ställdes till slumpvis utvalda personer över nästan hela Sverige. Där var de tre mest använda informationskällorna TV, närstående och lokaltidningen. Även undersökningen från Västernorrland 2015 visade liknande resultat där TV var den vanligaste informationskällan.

Information kring rovdjur är ofta lättillgänglig och enkel att ta del av via olika nyhetsmedier. Detta gör både de traditionella medierna som radio, TV och tidningar men även sociala medier till viktiga kanaler för Länsstyrelsen för att nå ut med rovdjursinformation.

### **4.4 Jakt och andra förvaltningsåtgärder**

Majoriteten av de boende i jaktområdena är positiva till olika förvaltningsåtgärder som används för att hantera rovdjur som ställer till problem. Att jaga rovdjur och att sätta upp rovdjursavvisande stängsel ser de flesta som positivt medan man är negativ till att flytta rovdjur. Att majoriteten ser det som negativt att flytta rovdjur kan bero på att det finns tidigare försök till omplacering av varg som inte gick som förväntat. Detta nämndes även av flera deltagare i undersökningen. Ett exempel är den i media mycket uppmärksammade Junsele-vargen som flyttades fyra gånger men gång på gång vandrade tillbaks till renskötselområdet (Naturvårdsverket, 2018). Även studien i Västernorrland 2015 och den nationella studien av SLU 2014 visade att man är mest positiv till rovdjursavvisande stängsel som medel för att minska problem orsakade av stora rovdjur.

Jakt ser de boende i Loka och Brattfors jaktområden som acceptabelt att använda för att minska risken för angrepp på tamdjur och även för att hantera individer som sökt sig in i tätbefolkade områden. Samma resultat har framkommit i andra

undersökningar både på län- och riksnivå (Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 2015; Sandström m.fl. 2014). Just licensjakt som metod för att kontrollera vargstammen är en övervägande majoritet av de boende i Loka och Brattfors jaktområde för. Samma resultat visade undersökningen till boende i jaktområdet för licensjakt på varg 2015 i Örebro län (Länsstyrelsen i Örebro län, 2016). Detta visar att det bland åtminstone en del av boende i områden med varg finns ett starkt stöd för jakt, speciellt för att förebygga konflikter med rovdjur, så som angrepp mot hundar eller när varg sökt sig in i tätbefolkade områden.

#### **4.5 Licensjakten på varg 2017**

Majoriteten av respondenterna i de båda jaktområdena upplever inte att licensjakten på varg påverkat vardagen. Förtroendet för Länsstyrelsen har inte förändrats efter genomförd licensjakt och inte heller risken för illegal jakt på varg. De svarande upplever även att oro eller acceptans för varg inte har påverkats av genomförd licensjakt. Något som framkom genom möjligheten till att kommentera frågorna var att flera boenden i jaktområdena upplever att licensjakten inte förändrat vardagen eftersom det fortfarande finns varg kvar i området. Kanske kan även det vara en anledning till att man inte upplever att förtroendet för Länsstyrelsen, risken för illegal jakt eller oron och acceptansen för varg påverkats.

#### **4.6 Studiens begränsningar**

Undersökningen gav en väldigt låg svarsfrekvens. En anledning till detta kan vara metoden som enkäten skickades ut på. Information om enkäten och en länk i text till en nätbaserad enkät skickades till de boende via brev. Kanske upplevdes den nätbaserade enkäten som krånglig att hitta till eller tidskrävande att genomföra.

#### **4.7 Slutsatser**

Resultaten i denna undersökning kan på grund av den låga svarsfrekvensen endast ses som ett litet urval av de uppfattningar som finns hos boende i Loka och Brattfors jaktområden. Synen på de olika frågorna såg genomgående väldigt lika ut för de boende i båda områdena. Svaren ger en indikation på hur människor som lever i områden med rovdjursförekomst där det genomförts licensjakt på varg upplever och uppfattar rovdjurens närhet och olika förvaltningsåtgärder.

Detta är viktig information som Länsstyrelsen kan använda för att kunna planera och utveckla olika delar av verksamheten. I framtiden är det viktigt med fortsatt kunskapsinhämtning av liknande slag för att utöka materialet dels så att det blir mer representativt genom ett större svarsunderlag och dels till fler olika områden inom länen. Regelbundna enkäter som denna kan även bidra till att det är enklare att upptäcka förändringar hos allmänhetens uppfattning och attityder till rovdjur.

## 5 Referenser

- Eklund, A., Mattisson, J., Höglund, L., Tovmo, M. (2017). *Inventering av järv 2017. Bestandsovervakning av jerv i 2017. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU. Trondheim: Rovdata. Nr 3 2017. 31 s.
- Ericsson, G. & Sandström, C. (2005). *Delrapport om svenskars inställning till rovdjurspolitik och -förvaltning*. FjällMistra-rapport nr. 10.
- Frank, J., Månsson, J., Svensson, L., Levin, M., & Höglund, L. (2015). *Viltskadestatistik 2014-Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU, 1.
- Frank, J., Månsson, J., & Zetterberg, A. (2016). *Viltskadestatistik 2015-Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU, 1.
- Frank, J., Månsson, J., & Höglund, L. (2017). *Viltskadestatistik 2016-Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU, 5.
- Gustavsson, S., Lundmark, C. (2016). *Licensjakt på varg 2015 – uppfattningar hos boende i jaktområdet*. Örebro: Länsstyrelsen i Örebro län, pub.nr 2016:38.
- Kaczensky, P. (1999). *Large carnivore depredation on livestock in Europe*. Ursus, 59–71.
- Karlsson, J., Svensson, L., Jaxgård, P., Levin, M., Ängsteg, I., & Johansson, Ö. (2006). *Rovdjur, tamdjur, hundar och människor-PM till rovdjursutredningen 2006*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU.
- Länsstyrelsen i Värmlands län (2014). *Förvaltningsplan för stora rovdjur i Värmlands län 2014–2018*. Karlstad: Länsstyrelsen i Värmlands län, publ.nr 2014:5.
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län (2015). *Attityder till stora rovdjur och rovdjursförvaltning - En undersökning i Västernorrlands län 2015*. Härnösand: Länsstyrelsen i Västernorrlands län, publ.nr 2015:7.
- Länsstyrelsen i Örebro län (2016). *Förvaltningsplan för stora rovdjur i Örebro län 2014-2019*. Örebro: Länsstyrelsen i Örebro län, publ.nr 2016:32, revidering av 2014:29.
- Meijer, T., Uhlhorn, H., Bröjer, C., Ågren, E. (2017). *Slutrapport – Licensjakt på varg*. Uppsala: SVA, rapportserie 39.
- Naturvårdsverket. (2018). *Flyttar av den genetiskt viktiga vargtiken*. [online] Tillgänglig på: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Beslut-jakt-mm/Beslut-om-jakt-och-vilt/Varg/Beslut-2014-och-tidigare/Genetisk-forstarkning-och-vargtiken-i-Junsele/Vargtiken-i-Junsele/> [Hämtad 22 Jan. 2018].



Naturvårdsverket. (2018). *Förvaltningsplaner*. [online] Tillgänglig på: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Viltforvaltning/Planera-viltforvaltning/> [Hämtad 25 Jan. 2018]

Sand H, Liberg O, Flagstad Ö, Wabakken P, Åkesson, M, Karlsson J och P Ahlqvist (2014). *Den Skandinaviska Vargen, en sammanställning av kunskapsläget 1998 – 2014 från det skandinaviska vargforskningsprojektet SKANDULV*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU.

Sandström, C. & Ericsson, G. (2009). *Om svenskars inställning till rovdjur- och rovdjurspolitik*. Umeå: Umeå universitet, Rapport 2009:1.

Sandström, C., Ericsson, G., Dressel, S., Eriksson, M., & Kvastegård, E. (2014). *Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning*. Umeå: Umeå universitet. Göteborg: SLU, rapport 2014:1.

Svensson, L., Wabakken, P., Maartmann, E., Åkesson, M., Flagstad, Ø. (2017). *Inventering av varg 2016-2017. Bestandsovervakning av ulv vintern 2016-2017. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU. Evenstad: Rovdata, nr 1. 49 s.

Zetterberg, A. & Tovmo, M. (2017) *Inventering av lodjur 2017 (reviderad version). Bestandsovervakning av gaupe i 2017 (revidert utgave). Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien*. Riddarhyttan: Viltskadecenter, SLU. Trondheim: Rovdata, nr 2. 36 s.

**Länsstyrelsen i Örebro län genomför en enkätundersökning riktad till boende i området för licensjakt på varg 2017. Den består av 16 frågor och tar ca 15 min att besvara. Måste du avbryta undersökningen kan du använda samma länk för att fortsätta vid ett annat tillfälle.**

**Delta endast om du bor i licensjaktområdet (se markerat område på kartan i utskicket från Länsstyrelsen).**

**Vi hoppas att du vill hjälpa oss genom att delta i undersökningen. Dina synpunkter är viktiga för oss.**

**Dina svar är helt anonyma och du kan bara besvara undersökningen en gång.**

**Tack på förhand!**

\* 1. Bor du inom området på kartan som fanns med i utskicket?

Ja

Nej

## 2. Är du

- Man
- Kvinna

## 3. Ålder

\* 4. Vilka informationskällor använder du dig av för att få information om stora rovdjur? Du kan välja flera alternativ.

- TV
- Lokal papperstidning
- Rikstäckande papperstidning
- Radio
- Nyhetsmedier på internet
- Myndigheternas hemsidor
- Sociala medier
- Familj/vänner
- Medlemstidning
- Rovdjursdatabaser
- Informationsmöten
- Annan (var god ange)

\* 5. Hur trygg känner du dig med att ha rovdjur i närheten av där du bor?

- Trygg
- Varken trygg/otrygg
- Otrygg
- Frisvar:

\* 6. Påverkas din vardag av att det finns varg i området där du bor?

- Ja  
 Nej  
 Vet ej  
 Frisvar:

7. Om du svarat ja på föregående fråga, hur har du påverkats?

	Ökat	Inte förändrats	Minskat	Kan inte ta ställning till frågan
Mitt intresse för rovdjur har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mitt utövande av friluftaktiviteter har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Min oro för människors säkerhet har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Min oro för tamdjurs säkerhet har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mina åtgärder för att öka tamdjurs säkerhet har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 8. Under vintern 2017 genomfördes licensjakt efter varg inom jaktområdet som finns markerat på bifogad karta. Hur anser du att detta påverkat följande?

	Ökat	Inte förändrats	Minskat
Förtroendet för Länsstyrelsen har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Acceptansen för varg har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Oron för varg har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Risken för illegal jakt efter varg har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 9. Har din vardag förändrats efter den genomförda licensjakten på varg 2017?

- Ja  
 Nej  
 Vet ej  
 Frisvar:

10. Om du svarat ja på föregående fråga, hur har din vardag förändrats efter licensjakten på varg 2017?

	Ökat	Inte förändrats	Minskat	Kan inte ta ställning
Min oro för människors säkerhet har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mitt utövande av friluftaktiviteter har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Min oro för tamdjurs säkerhet har:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 11. Hur värdesätter du möjligheten att uppleva och se följande viltarter i ditt närområde?

	Positivt	Varken positivt/negativt	Negativt
Älg	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Rådjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kronhjort	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vildsvin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lodjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Varg	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Björn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Järv	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kungsörn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Orre/tjäder/järpe	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 12. Vad tycker du om att det finns följande rovdjur i ditt närområde?

	Gillar	Varken gillar/ogillar	Ogillar
Varg	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lodjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Järv	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Björn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kungsörn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 13. Hur många av följande rovdjursarter tycker du det borde finnas i ditt närområde?

	Fler	Lika många som nu	Färre	Har ingen uppfattning
Varg	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lodjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Järv	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Björn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kungsörn	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 14. Det finns flera sätt att ta hand om rovdjur som orsakar problem. Hur ställer du dig till följande åtgärder?

	Positivt	Neutralt	Negativt
Sätta upp rovdjursavvisande stängsel	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Märka rovdjur med sändare	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Flytta bort rovdjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Skrämma rovdjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Jaga rovdjur	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Frisvar:

\* 15. När tycker du att det är acceptabelt att begränsa rovdjurens antal & utbredning med hjälp av jakt? Du kan välja flera alternativ.

- När rovdjur sökt sig in i tätbefolkade områden
- För att minska risken för angrepp på tamdjur
- För att minska risken för angrepp på hundar
- När människor är rädda för rovdjur
- Om rovdjuren konkurrerar med det jaktbara viltet
- Det är aldrig acceptabelt med jakt
- Annan (var god ange)

\* 16. Anser du att vargpopulationen bör kontrolleras med hjälp av licensjakt?

Ja

Nej

Vet ej

Frisvar:









Länsstyrelsen  
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00  
**[www.lansstyrelsen.se/varmland](http://www.lansstyrelsen.se/varmland)**